

Η ΚΑΤΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΥΛΟ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μια επιστημονική θεώρηση του θρυλικού συμβάντος της Σπαρτιατικής καταδρομής στο στρατόπεδο των Περσών στις Θερμοπύλες το 480 π.Χ. με σκοπό την θανάτωση του Ξέρξη.

■ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΚΑΡΜΙΝΤΖΟΣ, sskarmintzos@gmail.com

Κάτω: Σύγχρονη αναπαράσταση Πέρση που μάχεται με Σπαρτιάτη. Ευγενική παραχώρηση του γερμανικού συλλόγου ιστορικών μελετών «Εταίροι».

Μια πραγματιστική ανάλυση των ιστορικών αναφορών για την μάχη των Θερμοπυλών σε συνδυασμό με την κοινή στρατιωτική λογική, αποδεικνύει ότι ο θρύλος της νυκτερινής καταδρομής ενός ειδικού τμήματος Σπαρτιατών με αντικειμενικό σκοπό την εξόντωση του Ξέρξη, είναι

κατά πάσα πιθανότητα αληθινό γεγονός. Μάλιστα, η καταδρομική ενέργεια φαίνεται ότι θα συνδυαζόταν με μια αιφνιδιαστική επίθεση των Σπαρτιατών και των άλλων Ελλήνων που είναι γεγονός και η οποία σε συνδυασμό με τον πανικό και την σύγχυση από τον θάνατο του Ξέρξη, φιλοδοξούσε να προκαλέσει βαριές απώλειες στους Πέρσες

και να καταβαραθρώσει το ηθικό τους σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι επικεφαλής τους να σκεφτούν την αποχώρηση και την εγκατάλειψη της εκστρατείας στην Ελλάδα. Αν αυτή η συνδυασμένη επιχείρηση πετύχαινε, θα ήταν το κορυφαίο και αξέπεραστο πολεμικό γεγονός στην παγκόσμια Ιστορία, όπου μια κυριολεκτικά χούφτα Ελλήνων θα επέφεραν μια γιγαντιαία στρατηγική ήττα εναντίον μιας αυτοκρατορίας, που την έτρεμε ο τότε γνωστός κόσμος.

Η στρατηγική επιλογή των Θερμοπυλών

Οι Έλληνες, που θεωρούσαν εσφαλμένα ότι η ήττα των Περσών στο Μαραθώνα και ο θάνατος του Δαρείου τους είχαν εξασφαλίσει ειρήνη, δοκίμασαν δυσάρεστη έκπληξη όταν πληροφορήθηκαν τις περσικές προετοιμασίες και την αιματηρή εισβολή των Περσών στις θρακικές τους αποικίες, σε προετοιμασία μιας νέας εκστρατείας εναντίον τους. Η αγριότητα της εισβολής στην Θράκη έδωσε επιχειρήματα στους υπέρμαχους της αντίστασης και αρχικά σίγασε τη φιλοπερσική μερίδα.

Το 483 π.Χ. όλες οι Ελληνικές πόλεις κλήθηκαν σε συνέδριο στην Κόρινθο προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις στα τεράστια ζητήματα, που ίσως για πρώτη φορά αντιμετώπιζε ο Ελληνισμός. Η κατάσταση δεν θα μπορούσε να είναι χειρότερη. Οι αποικίες της Δύσης αντιμετώπιζαν προβλήματα με τους Καρχηδόνιους και αδυνατούσαν να επέμβουν. Πολλοί θεωρούν ότι ο Ξέρξης εξωθούσε του Καρχηδόνιους μέσω των Φοινίκων υποτελών του, αλλά μόνο ενδείξεις υπάρχουν γι αυτό.

Οι χρησμοί του Μαντείου των Δελφών προπαγάνδιζαν έμμεσα υπέρ του Ξέρξη. Χωρίς καν να πολεμήσει, λόγω των χρησμών, ο Πέρσης βασιλιάς είχε θέσει την Κρήτη εκτός πολέμου. Οι Αθηναίοι απεσταλμένοι χρειάστηκε να προβούν στο αδιανόητο: να αμφισβητήσουν τους «θεϊκούς λόγους» προκειμένου να ενδυναμωθεί το πνεύμα αντίστασης. Οι Αργείοι ζητούσαν συναρχηγία, για να δημιουργήσουν προβλήματα τους Σπαρτιάτες, οι Βοιωτοί ήταν αναποφάσιστοι και η Θεσσαλική αριστοκρατία κατηγορείτο ανοιχτά για προδοσία.

Όλες οι απόπειρες των αντιπάλων της Περσικής αυτοκρατορίας να υπομείνουν πολιορκία, ελπίζοντας ότι οι Πέρσες θα απογοητεύονταν και θα εγκατέλειπαν την προσπάθεια είχαν αποτύχει, γιατί ο περσικός στρατός διέθετε αφθονία ανθρώπων και μέσων για πολιορκητικά έργα και θα υπέτασε τους αποκομμένους αντιπάλους του διαδοχικά έναν-έναν. Άλλωστε, η μόνη

Επάνω: Η εκπαίδευση των Σπαρτιατών περιελάμβανε και την μάχη χωρίς όπλα. Σύγχρονη αναπαράσταση παγκρατιαστών. Ευγενική παραχώρηση του συλλόγου ιστορικών μελετών «Κορύβαντες»

Κάτω: Σύγχρονη αναπαράσταση μέλους της Κρυπτείας που κατασκοπεύει τον εχθρό. Ευγενική παραχώρηση του συλλόγου ιστορικών μελετών «Κορύβαντες».

επιτυχία των Ελλήνων κατά των Περσών στο Μαραθώνα ήταν αποτέλεσμα μάχης σε ανοιχτό πεδίο. Ο πρωτοφανής, όμως, όγκος των στρατευμάτων του Ξέρξη έκανε αυτή την επιλογή εξαιρετικά δύσκολη αν όχι αυτοκτονική. Υπήρχε πάντα ο κίνδυνος εμπλοκής των Ελλήνων σε παρατεταμένη μάχη, ενώ οι περσικές εφεδρείες θα τους περικύκλωναν και θα τους εκμηδένιζαν. Τελικά, στο συνέδριο αποφασίστηκε η άμυνα σε διόδους και στενωπούς με τον Ελληνικό στόλο να εμποδίζει αποβάσεις στα μετόπισθεν.

Οι Έλληνες γνώριζαν πολύ καλά ότι τα υλικά μέσα που διέθετε η Περσική αυτοκρατορία ήταν ανώτερα των δικών τους. Η εμπειρία του Μαραθώνα, όμως, τους είχε διδάξει ότι οι Πέρσες δεν ήταν αήττητοι... Ο Έλληνας ήξεραν, επίσης, ότι όλοι οι στρατοί της περιόδου ζούσαν από τους πόρους των περιοχών που διάβαιναν. Η παραμονή του στρατού σε μια περιοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα μπορούσε να την απογυμνώσει από φυσικούς πόρους. Το πρόβλημα για τον Περσικό στρατό μπορούσε να γίνει πολύ οξύ και ίσως να προκαλέσει επα-